

درس ۱۲: جنگ تحمیلی و دفاع مقدس

جنگ تحمیلی:

سابقه درگیری ایران و عراق

۱- تشکیل کشور عراق بعد از جنگ جهانی اول و شروع اختلافات مرزی دوران عثمانی

بعد از جنگ جهانی اول و تحت قیمومیت انگلیس شکل گرفت

۱- پایان دادن به اختلافات مرزی
۲- رفع مناقشه بر سر اروندرود

۲- بسته شدن قرارداد الجزایر بین ایران و عراق با وساطت الجزایر (سال ۱۳۵۴) با هدف

۳- حملات ارتش بعثی عراق به ایران و شهید و مجروح شدن و اسیر کردن مرزنشینان

۴- حمله گسترده صدام به ایران:

- در تاریخ ۳۱ شهریور ۱۳۵۹

- علت: تشویق صدام حسین توسط دشمنان خارجی به خصوص آمریکا به علت عدم توانایی در جلوگیری از تشکیل حکومت اسلامی

- انگیزه‌های صدام حسین برای شروع جنگ:

الف) تسلط بر اروندرود و خلیج فارس، جدا کردن جزایر ابوموسی، تنب بزرگ و تنب کوچک و استان خوزستان از ایران

ب) نابودی انقلاب اسلامی و جلوگیری از نشر افکار انقلابی در عراق و سایر کشورها

ج) رهبری جهان عرب و ژاندارمی منطقه

وضعیت نیروهای نظامی ایران در ابتدای جنگ:

وضعیت کلی کشور: وضعیتی حساس و دشوار پس از پیروزی انقلاب

وضعیت ارتش و ژاندارمری: نداشتن عدم آمادگی به علت تصفیه و یا فرار برخی فرماندهان

وضعیت سپاه پاسداران: (۱) وجود محدودیت‌های تشکیلاتی و تجهیزاتی و تدارکاتی
(۲) داشتن درگیری برای مقابله با آشوب‌های ضد انقلابی

وضعیت بسیج: در حال تشکیل شدن بود

نتیجه کلی وضعیت ایران: توهم صدام مبنی بر اینکه در مدت کوتاهی می‌تواند به اهداف خود برسد زیرا:

(۱) نیروی نظامی ایران توان مقابله با آنها را ندارد

(۲) از حمایت‌های سیاسی - نظامی، اقتصادی و اطلاعاتی سایر کشورها به ویژه آمریکا و شوروی

یک نکته: تصور صدام مبنی بر اینکه در مدت ۵ تا ۶ هفته خوزستان را تصرف می کند ← بر اساس اعترافات افسران عراقی

عکس العمل مجامع بین المللی در قبال جنگ عراق با ایران:

- ۱- عدم انجام وظیفه شورای امنیت به وظایف قانونی خود ← صدور قطعنامه ای که چند ویژگی داشت:
- (الف) عدم محکوم کردن تجاوز عراق به ایران
(ب) عدم درخواست عقب نشینی عراق از مناطق اشغالی
(ج) درخواست خودداری از جنگ و حل اختلافات

- ۲- عکس العمل کشورهای آمریکا، شوروی، فرانسه، آلمان و انگلیس
۳- حمایت کشورهای منطقه خلیج فارس از صدام حسین
۴- حمایت کشورهای بی طرف از سیاست‌های تجاوزکارانه صدام
- ← دادن سلاح‌های پیشرفته به عراق
← دادن تسلیحات شیمیایی به عراق
← حمایت آشکار و پنهان از عراق

عکس العمل ایران در مقابل حمله عراق:

- ۱- امام خمینی
- ← درخواست از مردم برای نبرد با عراق
← خنثی کردن جنگ روانی ناشی از حملات نظامی عراق
← توصیه به مسئولان که جنگ را مسئله اصلی کشور بدانند
← تلاش برای تأمین بودجه و تجهیزات جنگ و تلاش برای تقویت بنیه دفاعی کشور: از جمله تدبیر امام بودند
- مهمترین تدبیر ایشان: ایجاد تحول در روح و روان جوانان ایرانی

آثار و نتایج رهبری امام خمینی:

- (الف) اطاعت کامل مردم و مسئولین از ایشان در طول جنگ
(ب) تقویت انگیزه جهاد و روحیه شهادت طلبی
(ج) اتحاد بین نیروهای مسلح و تقویت روحیه فرماندهان
(د) اولویت یافتن جنگ برای همه مسئولان

۲- نیروی هوایی ارتش: وارد کردن ضربات مهلک به عراق در ابتدای جنگ

- ← ارتش، سپاه و ژاندارمری
- ۳- جبهه زمینی: نیروهای
- ← نیروهای مردمی
- (۱) گروه جنگ‌های نامنظم به رهبری شهید چمران که بعدها به سپاه پیوست
(۲) نیروهای بسیج
(۳) جهادگران جهادسازندگی که برای اقدامات مهندسی، مهندسی رزمی و ساخت مواضع به جبهه رفتند: ایجاد خاکریز، پل، جاده و ساختن سنگر
← مدافعان داخل شهرها مثل خرمشهر

۴- نیروی دریایی ارتش: انهدام اسکله‌های عراق در عملیات مروارید، با کمک نیروی هوایی

۵- پزشکان و پرستاران

۶- بازاریان با کمک مالی به جبهه

- ۷- زنان خدمات ←
- (۱) حضور در خط مقدم جبهه در سال‌های اول جنگ
 - (۲) تشویق برادران، همسران و فرزندان برای حضور در جبهه
 - (۳) تهیه خوراک و پوشاک رزمندگان
 - (۴) پرستاری از مجروحان
 - (۵) پاسداری از حریم خانه در غیاب همسرانشان
- ۸- معلمان و دانش‌آموزان ← حضور در جبهه

آزادسازی مناطق اشغالی:

- شروع: بعد از عزل بنی صدر از ریاست جمهوری و ثبات اوضاع سیاسی
- مهمترین مناطق: (۱) شکسته شدن محاصره آبادان (۲) آزادسازی برخی مناطق در عملیات فتح المبین و بیت المقدس
- (۳) آزادسازی خرمشهر در عملیات بیت المقدس ←
- الف) تقویت وحدت ملی (ب) دادن ابتکار عمل جنگ به ایران (ج) ادامه پیروزی‌های نظامی ایران
- د) کمک حامیان صدام به او از قبیل دادن تجهیزات نظامی، سلاح‌های میکروبی و شیمیایی
- ه) بمباران شیمیایی عراق در { سردشت در کردستان
روستای زرده از توابع دالاهو در کرمانشاه
شهر حلبچه در کردستان عراق
- و) هدف قرار دادن مناطق مسکونی و غیر نظامی ایران با هواپیما و موشک

چگونگی پایان جنگ:

پذیرفتن قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت توسط امام خمینی:

- شرایط:
- ۱- حمایت آشکار آمریکا و کشورهای غربی از صدام از طریق اعزام ده‌ها ناو جنگی
 - ۲- خروج بندر فاو از دست ایرانی‌ها به کمک آمریکا
 - ۳- هدف قرار گرفتن هواپیمای مسافربری ایران توسط آمریکا

دو خواسته ایران که در این قطعنامه مورد توجه قرار گرفت: (۱) عقب نشینی به مرزها (۲) تعیین متجاوز

- اوضاع بعد از پذیرش قرارداد ۵۹۸
- ۱- دو سال مذاکره وزیر خارجه ایران و عراق ← نامه صدام به هاشمی رفسنجانی (رئیس جمهور) و به رسمیت شناختن قرارداد الجزایر
 - ۲- بازگشت اسیران ایرانی به میهن
 - ۳- معرفی عراق به عنوان متجاوز و آغازکننده جنگ توسط سازمان ملل

شرایط: امام خمینی پس از دریافت گزارش و نظر مشورتی فرماندهان و مسئولان سیاسی کشور به منظور پایان دادن به جنگ قطعنامه را پذیرفت

عکس العمل عراق: صدام که وانمود می کرد خواهان صلح و آتش بس است اقدامات زیر را انجام داد:

- ۱- دستور حمله به خوزستان و سایر نواحی مرزی را داد
 - ۲- گروهک تروریستی مجاهدین خلق (منافقین) را برای لشکرکشی به داخل خاک ایران تشویق و پشتیبانی کرد ←
- ایستادگی نیروهای مسلح و مردم ایران و شکست سخت منافقین ← پذیرش قطعنامه توسط عراق و برقراری آتش بس

مجاهدین خلق:

خیانت و همکاری افراد، گروه‌ها و احزاب سیاسی یک کشور با دشمنان خارجی در جهان معدود است
مثال در ایران: گروهک مجاهدین خلق (که مردم آنها را منافقین می‌نامند)

ویژگی‌های کلی:

- ۱- انجام اقدامات علیه مردم ایران در دوران جنگ
- ۲- رفتن به عراق و پیوستن به صدام حسین

مجاهدین خلق (منافقین) و جنگ تحمیلی:

در تاریخ جهان موارد معدودی از خیانت و همکاری افراد، گروه‌ها و احزاب سیاسی یا دشمنان خارجی در زمان جنگ مشاهده شده است گروهک سازمان مجاهدین خلق که مردم آنان را منافقین می‌نامند، از آن جمله است منافقین در دوران جنگ تحمیلی از هیچ اقدامی علیه کشور و مردم ایران دریغ نوزیدند. سران و اعضای این گروهک در خیانتی آشکار به عراق رفتند و در خدمت صدام قرار گرفتند (۱۳۶۵)

مهم ترین اقدامات مجاهدین خلق در دوران دفاع مقدس عبارتند از:

- ۱- ایجاد آشوب در داخل کشور و ترور بسیاری از مسئولان و مردم عادی
- ۲- دادن اطلاعات سری و نظامی کشور به رژیم صدام و دیگر دشمنان خارجی
- ۳- همکاری نظامی با ارتش بعثی عراق در جنگ با ایران
- ۴- همکاری با ارتش بعثی در سرکوب و کشتار مخالفان صدام از جمله مبارزان کرد
- ۵- تهاجم به داخل خاک ایران پس از پذیرش قطعنامه ۵۹۸

دستاوردهای دفاع مقدس:

نظامی:

- ۱- تحول در حوزه صنایع دفاعی (ساخت انواع موشک‌ها، پیشرفت در حوزه هوا - فضا، افزایش توان پدافند هوایی)
- ۲- خودکفایی در تولید و ساخت نیازهای مختلف نظامی
- ۳- برخورداری از تجربیات تازه در زمینه سازماندهی و آموزش نیروی انسانی داوطلب
- ۴- تقویت و تحکیم سازمان رزم نیروهای مسلح (ارتش، سپاه و نیروی انتظامی)
- ۵- شکوفایی استعدادهای بالقوه در فرماندهی جنگ و ظهور فرماندهان با استعداد

فرهنگی و معنوی:

- ۱- تقویت اعتماد به نفس و احساس خودباوری و بروز خلاقیت در میان جوانان ایرانی
- ۲- تثبیت اقتدار نظام جمهوری اسلامی در دفاع از تمامیت ارضی کشور

«با آرزوی سلامتی و موفقیت»